

ชื่อวิทยานิพนธ์	ผลของโปรแกรมการส่งเสริมการดูแลเท้าต่อการรับรู้ สมรรถนะในการดูแลเท้าและพฤติกรรมการดูแลเท้าใน ผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ในโรงพยาบาลชุมชน (Effects of a Diabetic Foot Care Promotion Program on Perceived Self- Efficacy for Foot Care and Foot Care Behaviors Among Type 2 Diabetic Patients in Community Hospital)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวดวงปริดา เรืองทิพย์
ระดับปริญญา	พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.ชดช้อย วัฒนนะ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.โยทะกา ภาคพงศ์
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การเกิดแผลที่เท้าเป็นปัญหาสำคัญสำหรับผู้ป่วยเบาหวานที่นำไปสู่การติดเชื้อและเป็นสาเหตุสำคัญของการถูกตัดขา การส่งเสริมให้ผู้ป่วยเบาหวานมีการดูแลเท้าที่ถูกต้องจะช่วยลดโอกาสเสี่ยงของการเกิดแผลที่เท้า การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมการดูแลเท้าต่อการรับรู้สมรรถนะในการดูแลเท้าและพฤติกรรมการดูแลเท้า โดยศึกษาในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 จำนวน 72 ราย ที่มารับบริการที่คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลป่าโมก จังหวัดอ่างทอง โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 36 ราย เมื่อสิ้นสุดโครงการเหลือกลุ่มตัวอย่าง 67 ราย โดยเป็นกลุ่มทดลอง 34 รายและกลุ่มควบคุม 33 ราย กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการส่งเสริมการดูแลเท้าที่ประยุกต์จากแนวคิดแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนประกอบด้วย การให้ความรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง การส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนในการดูแลเท้าเป็นรายกลุ่ม การติดตามเยี่ยมบ้านและเยี่ยมทางโทรศัพท์ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนจากพยาบาลประจำคลินิกเบาหวาน เก็บข้อมูลก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม 16 สัปดาห์ โดยใช้แบบประเมินข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะในการดูแลเท้าและแบบประเมินพฤติกรรมการดูแลเท้า ซึ่งผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและทดสอบค่าความเชื่อมั่นโดยใช้

สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.87 และ 0.70 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติเชิงพรรณนา เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้สมรรถนะในการดูแลเท้าและพฤติกรรมการดูแลเท้าก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมด้วยสถิติทีคู่และเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้สมรรถนะในการดูแลเท้าและพฤติกรรมการดูแลเท้าระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเมื่อสิ้นสุดโครงการโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรม 16 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะในการดูแลเท้าและพฤติกรรมการดูแลเท้าสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($p < .001$ และ $p < .001$ ตามลำดับ) และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$ และ $p < .001$ ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนการรับรู้สมรรถนะในการดูแลเท้าสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) แต่คะแนนพฤติกรรมการดูแลเท้าสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

จากผลการศึกษานี้สรุปได้ว่า โปรแกรมการส่งเสริมการดูแลเท้ามีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะในการดูแลเท้าและพฤติกรรมการดูแลเท้าในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ซึ่งน่าจะส่งผลในการลดความเสี่ยงต่อการเกิดแผลที่เท้าได้ การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะว่าโปรแกรมการส่งเสริมการดูแลเท้าที่พัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมการดูแลเท้าในคลินิกเบาหวานโรงพยาบาลชุมชนอื่นๆ และควรมีการศึกษาผลของโปรแกรมต่อภาวะเสี่ยงของการเกิดแผลที่เท้าหรืออุบัติการณ์ของการเกิดแผลโดยการติดตามผลในระยะยาวหรือศึกษาในโรงพยาบาลระดับอื่นๆ เพื่อประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมต่อไป